

Ina van Zyl Dick by Dawn

Het is ochtend en de Wallen liggen er verlaten bij. Hier en daar nog een prostituee die haar jas aantrekt of een sigaret rookt op de stoep. Enkele verdwaaide toeristen met zware hoofden van de hasj en het bier hangen daas voor het Bulldog-café. Verloren. Verdorven. Bijzonder dat kunstenaar Ina van Zyl juist hier haar atelier heeft. De vrouw die vol aandacht, met intensiteit en indringende kracht vagina's, fruit, erecties, bloemen en etenswaar schildert. Deze werken zijn verzameld in een boekje met de titel 'Schaamstukken'; het is alsof ze de schaamte probeert te vangen en laag voor laag uit zijn context trekt om zo het verschijnsel schaamte te doorgronden met olieverf. Juist deze Ina heeft een atelier midden in het gedruis van hoeren en verveelde hoerenlopers.

Vind je de Wallen in Amsterdam een god-verlaten plek? Is het schaamtevol?

'Het is vooral een uiterst vreemde plek. Voor de westerse mens is het normaal om gekleed over straat te gaan en hier op de Wallen staan naakte vrouwen. Het is raar, zoals Artis eigenlijk een vreemde plek is... Zoveel verschil is er niet. Terwijl er terecht fel wordt gestreden om vrouwen niet als objecten te beschouwen, maar als wezens met gevoel, verstand en emoties, zie je juist op de Wallen vrouwen als koopwaar. Schaamte, ik hoop dat mensen het erbij voelen, maar ik vind niet dat ik kan zeggen dat mensen zich zouden moeten schamen. Schaamte ervaar je of ervaar je niet.'

Dient schaamte een doel?

'Jazeker! Iemand zei ooit: schaamte redt de mensheid. Schaamte dient als een natuurlijk beschermingsmechanisme tegen jezelf, tegen elkaar en tegen de rest van de wereld. Het hoort bij ons instinct en geweten en weerhoudt ons ervan om als beesten door het leven te trekken. Schaamte schenkt ons ook intimiteit; zij gaan hand in hand. Stel je voor dat er geen schaamte bestond, dan kon liefde niet spannend of innig zijn.'

Ina van Zyl, Protea Erectus - 2010

'Stel je voor dat er geen
schaamte bestond, dan kon liefde
niet spannend of innig zijn'

Ina van Zyl, Mute - 2010

**'Ik vind de verborgenheid om
vagina's en piemels fraai'**

Ina van Zyl, Hold Your Tongue - 2012 - (foto's Peter Cox)

Waarom is schaamte jouw thema?

'Schaamte is een fundamentele emotie; de één schaamt zich voor zijn lichaam, de ander niet. Schaamte is een menselijk gegeven, maar iedereen ervaart het op andere momenten. Ik ben niet bezig met wat een beschouwer ervaart op het moment dat hij kijkt naar mijn schilderijen van vagina's, vruchten, eieren en penissen. Het is niet mijn doel om met deze werken schaamte op te wekken. Als het goed is, zie je niet enkel het afgebeelde in mijn schilderij, maar ook een nauwkeurig opgebouwd werk, het is geen vluchtig voyeuristisch plaatje. Waar ik naar op zoek ben is de alomvattende schaamte. De schaamte die voortkomt uit leven, uit het bestaan. Daarom schilder ik niet enkel de schaamstreek, maar juist ook de bloemen en eieren, de vruchten en schelpdieren. Die schilderijen kennen een even sterke mate van erotiek. De bloemen en vruchten symboliseren het leven en het begin. Mijn vruchten en eieren refereren aan het leven en de dood, aan seks, voortplanting en schaamte. Ze kunnen niet los van elkaar worden gezien.'

Ina van Zyl legt een foto van Dick by dawn, een schilderij van een stijve penis met glimmende eikel naast een schilderij van een half gevuld eitje, zoals ik dat ken van verjaardagen uit mijn verleden. Daarnaast legt ze een donkerpaars-blauw schilderij met twee pruimen. Het drieluik lijkt compleet en het is waar: het witgele gevulde eitje, normaal ietwat meelijwekkend en verloren op een zilveren dienblad, en de donkerpaarse pruimen roepen minstens evenveel erotiek en schaamteloosheid op als de piemel die naar de hemel rijkt. Doordat Van Zyl op haar onderwerpen inzoomt en ze isoleert van hun daadwerkelijke omgeving worden het objecten. Het ei. De bloem. De vagina. Geen mening, geen oordeel, geen donker hoekje waar de kijker in wordt gedrukt.

Wat vind je van vagina's en piemels?

'Dat ligt eraan. Ik vind de verborgenheid eromheen fraai. Een vagina is niet vaak gewoon in haar natuurlijke ontspannen vorm van heel dichtbij zichtbaar. Hoewel ze tamelijk onthullend zijn, hebben mijn schilderijen iets bedekts. Het is geen porno, maar erotiek. Door de intensiteit, de vele lagen donkere verf en de huid die de verf daardoor tot stand brengt, treedt er een nieuwe huid op over de schaamstreek die haar weer op een bepaalde manier beschermt. Geslachtsorganen vind ik niet mooi of lelijk; het feit dat we onze elementaire voortplantingsorganen uit schaamte verdoezelen is intrigerend.'

Heske ten Cate